ANUL XXV.—No. 68.—Duminecă 11 Martie 1907.—

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
L. 4.65 3 luni 10 lei
„ 9.15 6 luni 20 „
„ 18. Un an 40 „
Abonaţii primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorm

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserţii şi reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
— 11, Strada Brezoianu 11, Bucureşti —

Banditul cuţovlach Mitru Vlahu.—(Vezi explicaţia)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Sâmbătă, 10 Martie. — † Sfîntul Teodor.

Catolic

Sâmbătă, 22 Martie. — Otto.

Răs. soarelui 6,16. Ap. soar. 6,28

Bucureşti 10 Martie.

Banca agrară

Un ziar a publicat un ante-proect alcătuit de d. ministru de finanţe, Take Ionescu, pentru crearea unei bănci agrare.

Chestiunea fiind de mare importanţă, mai cu seamă în împrejurările actuale, ne grăbim să expunem aci economia acestui ante-proiect.

E vorba de instituirea unei Bănci agrare cu un capital de 10 milioane, din care 60 la sută în acţiuni nominative ce nu vor putea aparţine de cât cetăţenilor români iar 40 la sută subscris de Stat.

Operaţiunile Băncii agrare vor fi:

Să cumpere, fie la licitaţie fie prin bună învoială, moşii în România, ipotecate sau nu, cu bani gata sau pe credit, spre a le revinde fie în loturi mari fie în loturi mai mici de 25 hectare.

Banca va fi obligată să vândă cel puţin jumătate din pământul cumpărat, în loturi mai mici de 25 hectare, orî de câte orî, în timp de 2 ani de la cumpărare, se vor ivi cereri de soiul acesta.

Banca va împrumuta obştiilor săteşti alcătuite conform legii, până la 80 la sută din preţul cu care aceste tovărăşii vor cumpăra pământul, banca fiind creditoare privilegiată. Banca va putea să acorde împrumuturi obştiilor, tot până 80 la sută, când vor cumpăra moşii ipotecate la Creditul rural, ca având privilegiu de rangul al doilea, după Credit.

Loturile mai mici de 25 hectare, banca nu le va putea vinde de cât cu 25 la sută mai scump de cât va fi cumpărat ea. Dobânda la împrumuturile pe cari le va acorda obştiilor nu va putea fi mai mare de 5 şi jum. la sută; termenul amortizărei nu poate trece de 50 ani; dobânda pentru întârzieri nu poate fi mai mare de 8 la sută.

Banca agrară va fixa după voinţa sa preţul şi condiţiile de amortizare pentru loturi mai mari de 25 hectare. La aceste loturi, ea nu poate rămâne creditoare de cât pentru 70 la sută din preţul vânzării iar la loturile mai mici de 25 h. poate rămâne creditoare pentru 80 la sută.

In toate contractele de vânzări saŭ împrumuturi cu obştiile se va prevedea că starea de vălmăşie trebue să înceteze odată cu achitarea în întregime a preţului datorit.

Banca agrară e în drept a stipula în contractele de vînzare şi de împrumut orî-ce condiţiuni menite a asigura fie plata creanţelor sale, fie o bună cultivare a pământului pe tot timpul cât va fi creditoare.

Aceste din urmă condiţiuni se vor stabili în înţelegere cu ministerul de finanţe. Condiţiunile-tip, odată aprobate, nu vor putea fi schimbate de cât tot cu aprobarea ministerului de finanţe.

Banca agrară e autorizată a emite obligaţiuni, atât în marginile capitalului şi a garanţiei, cît şi peste acest capital, garantând obligaţiunile prin imobilele băncei saŭ prin creanţe ipotecare afectate serviciului obligaţiunilor.

Statul se obligă a încasa conform legei de urmărire, creanţele Băncii agrare, provenind din vînzarea loturilor mai mici de 25 h., saŭ şi mai mari către obştiile săteşti, precum şi din împrumuturi acordate obştiilor pentru cumpărare de moşii.

Statutele Băncii vor trebui să fie conforme cu legea şi aprobate de ministerul finanţelor şi nu vor putea fi modificate decât prin lege în urma votului adunării generale a acţionarilor.

Ante-proiectul mai cu cinde dispoziţiuni privitoare la administrarea Băncii şi la partea Statului ca acţionar.

DIN UNGARIA

(Corespondenţă part. a ziarului «Universul»)

Budapesta, 7 Martie.

Primul pas către separaţie

Problema taxelor de consum a devenit cea mai însemnată din toate problemele compromisului. Legea 12-a din 1867 declară în paragraful LXVIII că dacă nu se ajunge la un acord între Austria şi Ungaria pentru teritoriul taxelor de consum, Ungaria va avea asupra acestui punct libertate de acţiune ca naţiune independentă. Şi după legi, chestiunea taxelor de consum e streină alianţei vamale şi comerciale.

Cu toate acestea, în 1867 ungurii aŭ acceptat un teritoriŭ comun şi aŭ permis ca chestiunea taxelor de consum să fie trecută în acord.

A fost o greşală, şi la puţin timp după 1867 bărbaţii de stat aŭ luat seama. Timp de mai bine de 30 de ani consumatorii ungurî plătiserâ Austriei asupra produselor austriace câte 10 milioane de coroane pe an pentru taxele de consum.

Cauza acesteî pagube e că taxa de consum, care ar trebui să fie plătită de consumator în Statul în care articolul e consumat, e plătită însă de producător în Statul în care articolul e fabricat.

Această greşală a fost îndreptată la 1899 hotărându-se că fiecare Stat trebue să înapoeze celuî-l'alt taxele acelor articole carî, fabricate pe teritoriul sĕŭ, sunt importate în cel-l'alt Stat. Şi astfel Ungaria a putut reavea de la 1899 încoace aproape 10 milioane de coroane pe an pentru taxele asupra alcoolului, asupra uleiurilor minerale, zahărului, berei, fabricate în Austria şi consumate în Ungaria.

Dar nici această măsură nu a fost perfectă, întru cât sunt mărfurî asupra cărora nu se poate face corecţie, de exemplu berea, a cărui taxă de consum e mai mare în Ungaria de cât în Austria. Deci, pentru berea austriacă consumată în Ungaria, aceasta incasează o taxă inferioară celeî ce ar trebui să fie plătită în Ungaria, şi afară de aceasta, fabricantul austriac e pus în măsură de a putea face concurenţă fabricantului ungur.

Este deci neapărat necesară împărţirea teritoriului taxeî de consum. Şi acesta va fi primul pas către separaţie şi prima treaptă suită spre a se ajunge la independenţa economică.

Agitaţiile de la căile ferate

Delegaţii lucrătorilor şi impiegaţilor subalterni aî căilor ferate meridionale şi-aŭ comunicat erî direcţiunei căilor ferate cererile, din carî cele mai principale sunt privitoare la sporirea lefurilor, la promoţii şi la reducerea oraruluî.

Direcţia va răspunde peste 15 zile şi a şi dat asigurarea că impiegaţii eî ungurî vor obţine în orî-ce caz tot atît cît aŭ obţinut ceî austriacî. Comitetul lucrătorilor a hotărît deci să renunţe de azî înainte la rezistenţa pasivă.

Crişan

Delegaţia ţăranilor din Dorohoi

O delegaţie de ţărani a sosit erî în Capitală din ţinuturile răsculate, cu o petiţie către d. prim-ministru, spre a li se vinde în loturi moşia Başota, proprietatea Caseî şcoalelor.

Ţăranii aŭ fost întâmpinaţi de mai mulţi studenţi universitari carî i-aŭ sfătuit să meargă cu eî la ministerul de interne.

Acolo, studenţii în chestiune le-aŭ dovedit prin cuvinte înţelepte şi patriotice, că datoria lor este să fie respectuoşi faţă de autorităţile constituite ale ţăreî şi să nu săvârşească fapte ilegale.

Le-aŭ arătat că prin răsvrătirî, nu vor obţine nimic de la guvern pe când pe calea paşnică li se vor putea satisface cererile.

In timpul acesta a sosit printre ţărani deputatul de Gorj, d. Voiculescu carî a sfătuit de asemenea pe ţărani să propăvăduiască liniştea şi supunere faţă de legî şi de ţinuturile lor.

S'a ales apoî o delegaţie de studenţi, compusă din tinerii Caracostea, Papilian şi Stănescu, carî vor însoţi pe ţăranii delegaţi la d. prim-ministru Gh. Gr. Cantacuzino, spre a-î prezenta petiţiunea lor.

Ţăranii aŭ fost primiţi în audienţă de d. Cantacuzino la orele 1, la ministerul de interne.

D. prim-ministru le-a promis că le va satisface cererea; iar ţăranii aŭ plecat mulţumiţi.

Eî aŭ asistat apoî la şedinţa Camereî.

GROAZNICĂ DRAMĂ

DIN BOTOŞANI

(Prin fir telegrafic de la coresp. nostru particular)

Botoşani, 9 Martie.

O dramă teribilă, consecinţă a mişcăreî ţărăneşti, a emoţionat adînc întregul oraş.

Tînărul inginer Grigore Popovicî Băznoşanu, fiul marelui proprietar Mihalache Popovicî Băznoşanu, a fost împuşcat astă-noapte de către fratele sĕŭ mai mic, Ion, în următoarele tragice împrejurări:

Ion Băznoşanu se afla acum patru zile la proprietatea părintească Albeşti. In momentul isbucnireî tulburărilor, îngrozit de cele ce se petreceaŭ în jurul lui, tânărul Băznoşanu fugi.

Timp de 4 zile, nenorocitul, fugărit de vedenia grozăviilor, a făcut drumul până la Botoşani, trecând tocmaî prin laşi.

Sosit astă noapte, cu trenul de 1, acasă, sdrobit de emoţie şi nesomn, se culcase îmbrăcat, cu o mână în buzunar, pe mânerul revolverului.

Fratele lui, inginerul Grigore Popovicî Băznoşanu, aflând de sosirea fratelui sĕŭ, despre care acasă nu se mai avea nicî o ştire, se duce repede, pe la orele 2 jum., în odaia în care acesta dormea şi apropiindu-se de pat îl întrebă:

— Tu eşti, Ioane?

In momentul acesta s'a petrecut ceva extraordinar ca grozăvie.

Buimăcit şi încă sub puterea impresieî de spaimă cu care se culcase, Ion Băznoşanu, crezând că aŭ năvălit ţăranii, fără a deschide ochiî, se ridică din pat şi trage asupra fratelui sĕŭ 2 gloanţe de revolver.

Lovit în gură şi în piept, inginerul Băznoşanu cade trăsnit, în timp ce fratele lui, desmeticit, îşi dă de abia atunci seamă de grozăvia faptei.

La sgomotul detunăturilor, servitorii aŭ pătruns în odaia în care se petrecuse teribila dramă, şi aŭ găsit la timp spre a împiedica pe nenorocitul criminal de a se sinucide.

Procurorul şi doctorul Smeltz aŭ sosit imediat la faţa locului; eî n'aŭ putut de cât să constate moartea nefericitului inginer.

Nenorocitul autor al crimeî se află în momentul acesta la poliţie, aproape nebun.

Banditul cuţovlach Mitru Vlahu

— Vezi ilustraţia —

Dăm azî ca ilustraţie portretul banditului cuţovlach Mitru Vlahu, şeful uneî bande bulgare, care după cum se ştie fiind împresurat de trupele turceşti, s'a sinucis, pentru ca să nu cadă în mâinile prigonitorilor sĕî.

Mitru Vlahu a dat de repetite orî probe de curajul şi iscusinţa luî în luptele cu bandele greceşti şi cu turcii.

Portretul luî Mitru l'am reprodus după cartea „De la românii din Albania" de Const. Burileanu, licenţiat al şcoaleî de diplomaţie colonială a Universităţeî regale din Roma.

Mişcarea ţăranilor

din Moldova de sus

(Prin poştă de la corespondenţii noştri particulari)

Hârlău, 8 Martie.

Patrule din reg. 8 călăraşi, aflătorî în localitate, cutreeră satele răsculate; iar poliţia a luat întinse măsurî, spre a împedica orî-ce desordine, ast-fel că e de aşteptat că oraşul nostru, graţie acestor măsurî şi a pazeî militare, va scăpa de turburărî. Aflu chiar că arendaşii moşiilor Gelpiniţa şi Bădenî, unde spiritele sunt mai agitate, aŭ telegrafiat administratorilor acelor moşii ca să reguleze cu sătenii în orî-ce condiţiuni.

Mişcarea din Islaz

Corabia 8 Martie.

De mai mulţi aniî locuitorii din comuna Islaz, acest judeţ, aŭ voit să arendeze moşia cu acelaş nume, proprietatea prinţilor Emanoil şi Anton Bibescu, şi cu toate acestea nu s'a putut ajunge la vr'un rezultat. In cursul acesteî ierni s'aŭ ţinut mai multe consfătuirî intime între fruntaşii satului; iar Duminica trecută s'a adunat tot satul şi, după ce aŭ sfătuit, aŭ pornit cu toţii la locuinţa arendaşului I. Igiroşeanu, fost prefect de Mehedinţi şi care întâmplător se afla la moşie.

Ajunşi aci, în mod paciinic, sătenii, în număr de peste 500, aŭ trimis o delegaţie compusă din fruntaşii lor, care să-l roage a ceda în favoarea obştei locuitorilor, termenul ce mai are de arendă. D. Igiroşeanu a promis delegaţiunei că va ceda însă că trebue să aibă mai întâiŭ consimţământul proprietarilor, sfătuindu-i în acelaş timp părinteşte şi recomandându-le să fie liniştiţi şi răbdători, căcî numaî astfel vor putea reuşi în realizarea dorinţeî lor.

Sătenii s'aŭ retras în liniştе de la conac, aşteptând hotărârea proprietarilor.

Răscoalele ţărăneşti din jud. Neamţ

Piatra-Neamţ, 8 Martie.

Acum o mare fierbere domneşte în comunele Budeştiî-Precisteî, Budeştiî-Ghicăi, Bozieni, Girov, Păstrăveni, Tazlăŭ. Toţi evreiî aŭ fugit.

— Sătenii din Tazlăŭ aŭ pus în vederea evreilor să părăsească comuna. 6 familiî evreeştî aŭ plecat. In Humuleşti d'asemenea; iar din mai toate comunele eî aŭ plecat de bună voe, cum aŭ făcut arendaşiî şi proprietarii. Populaţia din localitate este cuprinsă de spaimă de invazia ţăranilor în oraş.

Comunitatea izraelită a pus la dispoziţia poliţieî două trăsurî spre a accelera măsurile de pază a oraşului.

La toate barierele s'aŭ postat patrule. In mai multe părţi staţionează armata.

D. poliţaî Const. Soarec, veghează personal la îndeplinirea ordinelor.

D-niî Gr. Isăcescu, prefectul judeţuluî şi Al. Al. Blancefort, directorul prefectureî, staŭ în permanenţă la prefectură, primind şi dând mereŭ ordine.

Comerţul stagnează. Creditul a început a se restrânge. Cum începe a însera magazinele se închid. Mai multe familiî din localitate, aŭ plecat în alte oraşe.

Situaţia în Botoşani

Botoşani, 8 Martie.

In oraş domneşte o liniştе aparentă. Spiritele sunt însă mereŭ surexcitate din cauza ştirilor ce vin de pe la ţară. Magazinele continuă a rămânea închise. S'aŭ redeschis numaî cele de prima necesitate. Delegaţiunî de ţăranî de prin judeţ vin într'una spre a se înţelege cu proprietariî.

Am fost martor al uneia dintre aceste înţelegerî, făcute prin intermediul d-luî prefect Văsescu, între ţăranii din comunele Cerviceştî şi Gorbăneştî cu arendaşul I. Ciuleî. In rezumat iată clauzele: pământul cu 30 leî falcea, 12 leî de fie-care boŭ saŭ vacă la carat, 8 leî gonitorul, 6 leî ciuta şi 1 leŭ de fie-care oaie. Să se plătească ţăranuluî 50 banî prăjina de prăşit cu tain, 20 leî falcea de secere cu tain.

Locotenentul Stoian, împreună cu mulţi jandarmî, băgându-se pe unde învălmăşeala era mai mare, a fost rănit de ciomege la faţă şi mâinî. De asemenea aŭ mai fost loviţi şi mulţi din şefiî secţiilor, ca comisariî Cocotă, Guşerescu şi Ionăşescu.

Din judeţ

D. inspector Iacoban, care se află la Dumbrăvenî, şi căruia i se telefonase să trimeată 100 de oamenî la Salcea, a telefonat azî că nu poate detaşa nicî un soldat din ceî 170, carî-i are acolo, fiind el însuşi blocat de ţăranî, carî vreaŭ să distrugă locuinţa d-luî deputat Leon Ghica.

La Salcea, locuinţa d-luî deputat Cantacuzino-Paşcanu e înconjurată de peste 1000 ţăranî.

Înmormîntare

Astă-zî între orele 9 şi 10 dim. la cimitirul Pacea s'a făcut înmormîntarea celor căzuţî în ciocnirea de Luni. Iată numele lor: Iordache Creţu din Ciuşmea, Constantin Şurubariu din Dorobanţi, Ion C. Mateiuc din Costeştî, Ion N. Agachi din Botoşani.

Răniţi

Iată şi numele celor răniţi carî se află în cura spitalului comunal: Const. Strâchinariu, Ion Cârbunescu, Dumitru a Atanasoaieî toţi din Costeştî, Dumitru Gheorghiu măcelar, Milian Ivanoff, Iacob Ivanoff, şi Const. Petrescu, fierar toţi din Botoşani.

La Roman

Roman, 8 Martie.

Azî dimineaţă s'a prezentat la prefectură o delegaţie de 14 sătenî; aî fost faţă d-niî prefect Balaiş şi Guţulescu, proprietarul.

S'a parlamentat câte-va ore.

In cele din urmă aŭ convenit astfel: să plătească prăjina de pământ clasa I-a 70 banî, a doua 50 banî şi a treia 30 banî; pentru vărat 1.30 oaia, 15 leî perechea de boî şi 12 leî vaca cu lapte; muncile 80 banî prăjina de prăşilă şi 50 banî secera.

A mai rămas ca Duminecă să plece o delegaţie dintre ceî la Bucureşti spre a cere ministerului de interne să cumpere moşia şi să le-o împartă lor, într'un cât d. Guţulescu e dispus s'o vândă.

După ce s'a făcut copie de contract, delegaţia s'a retras în liniştе.

Broşteni-Bahna

Ţăranii din aceste două sate, proprietatea d-luî V. G. Mortzun, aŭ devastat azî curtea arendaşului Haimovicî, ginerele luî Avram Laver, administratorul Broştenilor. Toate mobilele aŭ fost stricate şi aruncate în curte.

Eî cereaŭ pe Laver, care e refugiat aci.

Aŭ mai devastat prăvălia luî Berea Verler, care de asemenea e refugiat aci.

Muncel

Azî, pe la orele 4, un număr de ţăranî din Mogoşeştî aŭ intrat în Muncel, devastând cancelaria arendaşului Milo Sammer.

E de notat că Muncelenii nu s'aŭ solidarizat cu devastatorii.

Moşia e proprietatea d-luî Gr. Racoviţă.

Aseară s'a ţinut un consiliu la prefectură. Aŭ asistat d. prefect Balaiş, protocerul judeţuluî, revizorul şcolar şi substitutul Brumă.

S'aŭ trimes azî ordine tuturor preoţilor şi învăţătorilor de pe la sate ca să ţie cuvîntărî liniştind pe ţăranî.

In oraş panica în populaţie, mai ales cea evreiască, e de nedescris. Poliţia veghiază zi şi noapte. Azî aŭ plecat încă câte-va familiî la Cernăuţî.

Patrule circulă în toate părţile, barierele sunt păzite.

Astă-seară la 8 trebuia să sosească cu un tren special 680 de soldaţi din regimentul 7 Prahova, şi carî vor fi încartieraţi prin oraş.

Devastarea domeniului Mirceşti

Acum, cu trenul de 9.35 seara, a sosit aci d-na Alexandri din Mirceşti. A declarat în gară că curtea e devastată de o mulţime de ţăranî din alt sat înarmaţi cu ciomege. Abia a putut scăpa luându-şi o haină pe d-sa şi fugind cu trăsura la gară.

Agitaţiile din Prahova

Ploeşti, 8 Martie

Am comunicat erî telegrafic că un număr de peste 80 sătenî din Ploeşti s'aŭ prezentat Miercurî, la d. Sami I. Samueli, (iar nu Samuel Ergas, după cum s'a spus), proprietarul moşieî Beroasca, şi l'aŭ amenaiţat ca să schimbe actualul regim de învoeli, după cum voreî. D. Samueli a făgăduit agitatorilor că le va satisface pe deplin cererile şi sătenii s'aŭ retras în liniştе.

D. Samueli a luat atunci drumul spre Ploeşti, dând ordine d-luî Rudolf Orghidan, administratorul moşieî, ca în caz de revenire a sătenilor, să le satisfacă pretenţiunile, făcând chiar cuvenitul contract de învoeli agricole.

Seara, d. Samueli a fost căutat de d-niî Luca Elefterescu, prefectul judeţuluî, I. Teodorescu, poliţaiul oraşului şi căpitanul Laptev, comandantul companieî de geandarmi rurali, spre a-i povăţui să acorde învoeli favorabile ţăranilor. D. Samueli însă părăsise oraşul.

D. prefect Elefterescu a luat măsurî riguroase ca în casurî de agitaţii în judeţ, să nu se întrebuinţeze forţa, ci să-i înconoştiinţeze pe d-sa, ca să se ducă să parlamenteze cu ţăranii.

Ancheta «Universului» în comunele răsculate

Dorohoiŭ, 8 Martie.

Ţăranii răzvrătiţi aŭ bătut grav familia evreuluî Bunduc, devastând atât casa acestuia, cât şi a arendaşilor Tabacar, Toplicescu şi Savin. Aŭ fost arestaţi un oare-care Costache Pavel şi alţi cinci sătenî dovediţi a fi capiî răscoaleî. Toţi aŭ fost trimişi sub escortă la parchet. Arendaşiî aŭ părăsit comuna de frica exceselor.

Agitaţiunî cu caracter grav aŭ isbucnit şi în comunele Grămeştî, Hănţeşti şi Zamostea. D-na Rosa Goilav, proprietara moşieî Hănţeşti, din Roman, unde se află actualmente, a cerut telegrafic parchetuluî măsurî de pază pe moşia d-sale. Azî armata a fost trimisă acolo.

In urma cereriî d-luî avocat Ernest Canano, proprietarul moşieî Şendricenî, s'a trimis acolo spre a restabili ordinea un pluton de soldaţi de aci.

La Părtul Negru furia ţăranilor răzvrătiţi n'a mai cunoscut nicî o margine. Curtea d-luî Froim Fischer, arendaşul moşieî, a fost complet dărâmată şi întreg personalul bătut şi alungat. In comuna Dersca, din apropiere, ţăranii fiind de asemenea agitaţi, d. Eduard de Burbure, proprietarul moşieî, a fost nevoit să părăsească curtea, plecând la Mihăileni.

Alte excese s'aŭ desfăşurat la Horlăceni.

La Dumeni, Cordăreni şi celel'alte sate din împrejurimi persistând teama de comiterea unor excese, arendaşul S. Berar şi toţi ceî-l'alţi evreî aŭ părăsit casele refugiindu-se în oraş. De asemenea aŭ fost isgoniţi de către sătenii răzvrătiţi evreii Lincher şi Şulimovicî din Broscăuţi. Azî dimineaţă roşiorii de la bariera Broscăuţilor aŭ şarjat un număr considerabil de ţăranî răzvrătiţi din satele Cordăreni, Broscăuţi, Cracalia şi Dumeni carî voiaŭ să pătrundă în oraş.

Pe şoseaua Zvoriştеi a fost crunt bătut Nusim Stoleriu de aci, care plecase spre Zvoriştea la o nuntă.

Agitaţiuni grave s'aŭ semnalat azî şi din comunele Manoleasa Ştiubieni şi cele-l'alte sate din apropiere cum Drăguşeni, a căreî moşie e arendată d-luî F. Fischer. Sătenii s'aŭ răsculat aci din cauză că arendaşul nu-i lasă să'şi adape vitele în iazul de pe moşie.

* * *

E cu desăvîrşire inexactă ştirea anunţată azî de un ziar eu privire la devastarea tîrguluî Mihăileni.

N'a fost absolut nicî o devastare. Erî seară oraşelul fiind ameninţat, s'aŭ trimis acolo 400 soldaţi din reg. 10 Putna şi dincolo de graniţă, spre Siret, fac pază numeroşi jandarmi.

O parte din populaţiunea evreo din tîrg a trecut frontiera. Acte de violenţă nu s'aŭ produs, contrar zvonurilor răspîndite.

De asemenea s'aŭ trimis câte 460 soldaţi din reg. 10 Putna la Săveni şi Herţa spre a preveni dezordinele.

La Herţa evreiî sunt foarte neliniştiţi.

* * *

Astăzi Joui, 8 Martie, un număr considerabil de comercianţi, bancherî şi chiar proprietarî şi arendaşi de aci aŭ redactat o petiţie colectivă către ministerul de justiţie, prin care aŭ cerut a face să se prelungească cu 2 lunî toate termenele de plată.

La Vasluiŭ

Vasluiŭ, 8 Martie.

Oraşul pentru un moment, de şi ocupat milităreşte, însă este în perfectă liniştе. Nu a mai venit nicî un sătean în oraş afară de locuitoriî ţăranî din oraş, care se mai văd câte unul doui din când în când circulând pe stradă.

Devastările din judeţ

— Posesorul moşieî Moara Domnească, Anastasiu, le lua locuitorilor 100 leî falcea de pământ ca arendă. Dânsul, văzând că lucrurile se înteţesc, a plecat de acasă de frică. Astă-zî locuitoriî de acolo aŭ intrat în curte, aŭ devastat totul şi găsind 17 vase cu vin s'aŭ pus pe făcut chef şi chefuesc şi acuma cu lăutarî.

— Locuitoriî de pe moşia Valea rea aŭ pătruns în curtea moşieî, devastând tot ce le eşea în cale, sfărmând mobila, registrele de comptabilitate, ne-lăsând nimic bun.

— La Fereşti nu a fost numaî devastare, aŭ şi incendiat parte din lucrurile şi casele moşieî. Aci e arendaş Marcu Juster Stingheriŭ.

— La Ciofeni locuitoriî aŭ sfărâmat cu desăvîrşire totul, incendiind case şi hambare.

Bucureşti.—Proprietarului Solomon Zalman, ţinând şi han la gara Buhăeşti, i s'a devastat cu desăvîrşire hanul. Zalman răspunzînd prin violenţă şi uzînd de arme, a îndârjit pe locuitorî carî l'aŭ bătut grav în cît starea luî este îngrijitoare.

* * *

Aseară, cu acceleratul, a plecat la Bucureşti o delegaţiune de 10 sătenî din judeţ spre a adresa plângerile lor d-luî ministru de interne.

Turburările din Blăgeşti

Bacău, 8 Martie.

La Blăgeşti toate barierele oraşuluî sunt postaţi soldaţi. Aŭ sosit 1200 soldaţi din Ploeşti.

In oraş domneşte încă panica. Prăvăliile şi cârciumile evreeştî încă de pe la orele 7 sunt închise.

Actualmente liniştea e restabilită la Blăgeşti. Se observă agitaţie prin cele-l'alte comuni.

(Prin fir telegrafic de la corespondenţii nostri particulari)

Turburărî la Alexandria

Alexandria (Teleorman), 9 Martie

Rezerviştiî, carî eraŭ chemaţi azî, n'aŭ voit să se sue în tren şi să pornească. Parte din rezerviştiî alexandrienî aŭ fost bătuţi; ferestrele trenului aŭ fost sparte cu pietre. Intre ceî grav bătuţi sunt Sandu Macovei şi Ioan Teodoru.

De la gară s'aŭ repezit în oraş şi aŭ început să devasteze prăvăliile greceşti şi evreeştî. Sinagoga a fost distrusă, iar hahamul bătut.

S'a trimes 2 batalioane din regim 20 Teleorman şi patrule de călăraşi

Liniştе la Botoşani

Botoşani, 9 Martie.

Unele din magazii aŭ început să se deschidă, afacerile însă tot stagnează. Câţi-va negustorî şi bancherî fugiţi, se reintore la Botoşani. Alţii continuă a părăsi tîrgul.

Erî a avut loc la prefectură adunarea preoţilor şi învăţătorilor din judeţ. Inspectorul şcolar Praja şi prefectul le-aŭ arătat ce mijlocaşe trebue să întrebuinţeze pentru potolirea răscoalelor.

Astă-zî aŭ venit în oraş sătenii din Tudora, carî înţelegându-se cu arendaşul moşieî s'aŭ reîntors la vetrele lor. Erî după amiază un grup de peste 1000 ţăranî din Salcea şi Plopeni aŭ reuşit să devasteze curtea d-luî Cantacuzino-Paşcanu.

Administratorul Nic. Sirochi s'a refugiat la Suceava în Bucovina.

Astă-noapte a sosit un batalion din reg. 27 Bacăŭ, sub comanda maiorului Petrescu Valerian.

Piatra-Neamţu, 9 Martie

Astă-zî o mare fierbere a început în mahalale. La orele 11 dim. un mare număr de tîrgoveţi s'aŭ adunat în faţa primărieî cerând eftinirea păşunatuluî vitelor în oraş. Imediat aŭ sosit 2 companiî din reg. 7 Ploeştî, asemenea poliţia întreagă. Procurorul Cugler şi primarul Corbu vorbiră din balconul primărieî mulţimeî îndemnându'o la liniştе şi promiţându-i că le va satisface cererea. Graţie măsurilor luate, mulţimea s'a împrăştiat.

Ţăranii din Vaduri şi Pângăraţi sunt în fierbere.

* * *

(Prin telefon de la coresp. nostru particular)

Severe ordine militare

Iaşi, 9 Martie.

Văzându-se că primejdia revoltelor ameninţă din ce în ce mai mult, s'aŭ hotărât cu începere de azî măsurî de o extremă severitate în contra turburătorilor.

Comandamentul general a dat azî un ordin către toţi comandanţiî de trupe carî sunt împrăştiaţi prin sate, târguri şi oraşe pentru potolirea răscoalelor.

Printre alte puncte carî sunt în număr de 6, ordinul mai spune: „ţara e în grea cumpănă; e nevoe de grabnică şi energică intervenţie pentru apărarea eî.

„Armata a fost lovită, ceea ce este de o extremă gravitate.

„De azî înainte comandanţiî de trupe sunt respunzători de cea mai mică atingere a trupelor.

„Armata va considera orî-ce loc, unde se va afla, ca un post militar. In nicî un caz şi sub nicî o formă, armata nu se va mai retrage în faţa resvrătiţilor, de la locurile supuse armateî spre apărare.

„La împotrivirea turburătorilor şi după îndeplinirea somaţiilor legale, infanteria va trage focurî şi nu se va retrage până la ultimul soldat. Cavaleria va şarja fără nicî o milă trecând peste orî-ce piedicî pentru a împrăştia pe resvrătiţi. In cazul când aceştia se vor întoarce, atunci se vor întrebuinţa sâbiile".

Ordinul mai prevede şi alte puncte tot atât de energice.

Telegrama fruntaşilor evreî

Fruntaşii evreî aŭ subscris o telegramă colectivă către M. S. Regele, prin care, după ce-şi arată supunerea către Tron şi ţară, imploră scutul M. Sale pentru paza vieţeî şi avutului evreilor din România.

D. Greceanu la Stânca

Am telegrafiat că d. ministru Greceanu a fost la Stânca pentru a împăca spiritele.

Iată alte amănunte:

Sătenii aŭ înconjurat pe ministru cerându-i între altele ca să li se înapoeze 12 falcî pământ, ce susţin ţăranii că li se cuvin de acum 40 anî.

Ministrul a dispus ca hotarul moşieî să fie îndreptat după cum vor arăta bătrânii satuluî.

A mai dispus ca pâminturile arendate sătenilor carî muncesc pe moşie să fie date cu 10 leî mai puţin ca în anii trecuţi.

D. ministru Greceanu pleacă în astă-seară la Botoşani.

La Negreşti

Aseară s'aŭ petrecut nouî devastărî la Negreşti.

Numeroşi evreî sunt răniţi; un arendaş e de asemenea rănit.

O convorbire cu d. Lascar Tărăbuţă

Intâlnind azî pe stradă pe cunoscutul agitator naţionalist, d. Lascar Tărăbuţă, am vorbit despre evenimentele prin care trece Moldova.

D-sa m'a asigurat că-şi ia angajamentul ca până în timpul cel maî scurt posibil să facă să înceteze orîce desordinî, dacă i se va da asigurarea că foarte curând cererile ţăranilor vor fi în parte realizate.

D. Tărăbuţă a fost azî primit de d. ministru Greceanu, căruia i-a declarat acelaşi lucru.

* * *

(Prin fir telegrafic de la coresp. nostru particulari)

Năvala din Târzii. — Devastările din Albeşti

Huşi, 9 Martie

Patru sute ţăranî din Mânjeşti şi Munteni aŭ năvălit erî la Târzii şi aŭ devastat casa arendaşului.

La Albeşti ţăranii aŭ devastat şeapte case evreeştî.

Azî a plecat acolo procurorul Ralle şi căpitanul de jandarmî Casian.

Desordinile din Panciu.— Morţi şi răniţi

Mărăşeşti, 9 Martie.

2600 sătenî aŭ pătruns în Panciu. Aŭ devastat 20 magazine. Mulţi evreî aŭ părăsit oraşul. Sunt 2 morţi şi 15 răniţi.

E speranţă că lucrurile se vor linişti.

Armata este insuficientă.

In Mărăşeşti e linişte. Căpitanul Steregeanu cu 80 oameni menţine ordinea.

Audienţa la Rege

Iaşi, 9 Martie

D. A. Xenopol va fi azî sau mâine primit de M. S. Regele, pentru a supune M. S. un apel ce trebue adresat proprietarilor ca să se facă arbitri între sătenî şi arendaşi.

Închiderea cârciumelor

Fabricele de spirt din Moldova aŭ primit ordinul telegrafic ca până la liniştirea lucrurilor să nu libereze nicî e cantitate de spirt orî rachiŭ cârciumelor din comunele rurale.

Anchetă

Parchetul a luat azî un lung interogator numeroşilor lipoveni precum şi preotuluî lipovenesc din Tg. Frumos carî sunt dovediţi că aŭ comis gravele turburărî din partea loculuî.

Circulară ministerială

D. ministru de justiţie Greceanu a transmis o circulară către toate parchetele din ţară invitând pe procurorî să facă tot posibilul pentru ca numaî prin blândeţe să liniştească spiritele ţăranilor, evitând intervenţia armateî.

Arată cum se dă lupta între Fischer şi Juster, în Moldova, pe spinarea ţăranilor.

Intr'un proces, Mochi Fischer a plătit un milion leî despăgubiriî luî Juster, numaî pentru a-şi asigura arendăşia uneî nouî moşiî. De aceea aŭ izbucnit în jud. Botoşani primele revolte.

D. P. P. Carp: De aceea s'a devastat Botoşaniî?

D. Emil Costinescu: După cele făptuite nu este de mirare ceea ce s'a întâmplat.

(Vocî contrazic pe d. Costinescu).

D. Em. Costinescu: Dezminţând aceia ce ştie toată ţara, nu remediaţi răul. Toţi funcţionariî, începând cu ceî mai mici, eraŭ cumpăraţi cu banî de Fischer.

D. preşedinte atrage atenţia d-luî Costinescu că s'a depărtat de chestie.

D. Em. Costinescu: D. preşedinte al consiliuluî a cerut concursul opoziţieî în aflarea soluţiunilor. Lăsaţi-mă deci să vorbesc. Renunţ şi la interpelare dacă vreţi.

D. P. P. Carp roagă Camera a da ascultare d-luî Costinescu.

D. Nestor Cincu: D. Costinescu să expună aceste teoriî la moşia d-sale.

D. Em. Costinescu: Vĕ rog, toate moşiile mele sunt arendate la ţăranî, dar toate!

Arată carî sunt condiţiunile de muncă pe moşiile trusturilor.

Vocî din majoritate întrerup din nouŭ pe d. Costinescu.

D-sa continuă, arătând condiţiunile de învoelî în Muntenia şi Moldova. Darea în natură este: una ţăranuluî şi patru boerului saŭ arendaşul.

Ţăranul n'are la cine reclama, căcî toţi îl daŭ afară. In această stare de lucruri, regretând cele întâmplate, vĕ declar că singură represiunea nu ajunge, trebue să înceapă îndată şi îmbunătăţirea. Ne-a asigurat d. preşedinte al consiliuluî că se elaborează un proiect de lege contra trusturilor, dar el trebue să aibă efect imediat, căcî o liniştе dobândită prin opresiune, nu este de nimic bună.

Nu cu codul civil în mână liniştiţi ţara; în aceste împrejurări, nu ne mai uităm la libertatea învoelilor.

D. I. Brătescu: Aduceţi legea şi o votăm imediat.

D. Emil Costinescu: Această chestiune trebue să fie rezolvată de oamenii de Stat, cu dor de ţară. Să regulaţi învoelile, ca să nu mai fie asuprire şi exploatare în ţară.

S'aŭ învoit ţăranii să li se plătească munca, în banî. In Valachia să dispară infamul ruşfet. Când arendaşul îi învaţă pe ţăranî cu înşelatul la măsurat, sub ocrotirea autorităţilor, înşeală şi ţăranii.

Mai sunt apoî şi alte nevoi: noî am interzis evreilor să fie cârciumarî în sat, dar n'am interzis arendaşii. Arendaşii evreî aŭ adus cea mai cumplită uzură